

nr. 15.

Oslo, torsdag 13. mai 1943.

S. ÅRG.

17. MAI - GRUNNLOVSDAGEN.

For fjerde gang skal vi under tysk åk feire 17. mai, minnedagen for grunnlovsverket på Eidsvoll i 1814.

Grunnloven var kanskje for de fleste av oss et kjedelig gammelt stykke papir som våre oldeforeldre hadde i glass og ramme på veggen. Men i de siste årene har det vel hendt at nogen hver har funnet den fram av lovsamlingen eller almanakken og fått se hvilket frihetsbrev den er.

Grunnloven begynner med å fastslå at "Kongeriget Norge er et frit, selvstændigt, udeleligt og uafhændeligt Rige". Det styres av Kongen og hans råd, borgerne gir selv lover gjennom Stortinget og Høiesterett er den øverste domstol. Denne tredeling av statsmakten gjør Norge til et folkestyrt samfund, et demokrati.

Under overskriften "Almindelige Bestemmelser" kommer så de paragrafene som gjør Norge til et rettsamfund. La oss lese dem i det gamle språk som de blev skrevet i: "Ingen kan dømmes uden efter Lov eller straffes uten efter Dom. Prinligt Forbør maa ikke finde Sted. Ingen Lov maa gives tilbagevirkende Kraft. - Ingen maa fængslig anholder uden i lovbestemt Tilfælde og paa den ved Lovene foreskrevne Maade. - Trykkefrihed hør iinde Sted. Frimodige Ytringer om Statsstyrelsen og hvilkensomhelst anden Gjenstand era Enhver tilladte. - Huus-Inqvisitioner maa ikke finde Sted uden i criminelle Tilfælde."

Den norske rettskultur som sikrer at land bygges med lov, kan ingen nyordning knekke. Derfor er det ingen dom som er mere fellende for tyskernes og forrådnernes system, enn at det er tvers igjennom ulovlig. I trygg forvisning om at gjenreisningen av den norske rettstat ikke er langt unda, feirer vi 17. mai, grunnlovdagen.

KRIGSOVERSIKT, avsluttet onsdag 12. mai kl. 17.

Lørdag 8. mai, nøyaktig 6 månedar etter at de amerikanske og britiske armer gikk land i Fransk Nord-Afrika, meldte B.B.C. at allierte tropper var rykket inn i byene TUNIS og BIZERTE kl. 16 degen i forveien. Tunis ble besatt av den 1. britiske arme under general Anderson, Bizerte av 2. amerikanske arme-korps under general Patton. Det var det gjennombrudd, som den 1. britiske arme hadde gjort i Medjerda-dalen som avgjorde kampen. Ved dette gjennombruddet kunde de britiske motoriserte avdelinger strømme ut på det åpne slettelandet og dermed var von Arnims skjebne beseglat. Han forsøkte et par fortvilte motangrep, men ble knust av de framstormende britiske avdelinger. Men det som i første rekke muliggjorde den hurtige britiske seier var de alliertes fullständige overlegenhet i luften. I løpet av 24 timer foretok 2000 fly 4500 angrep og kastet 600.000 kg. bomber over de fiendtlige trappesamlinger. Mot et område som var 6km. langt og 1 km. bredt blev det således i samme tidsrum foretatt 2000 angrep. Efter den foreløpige oppstilling er det tatt 50.000 aksetropper tilfange og minst 40.000 er felt. Hittil er det tatt 7 tyske generaler tilfange. I tiørsrummet 17. april til 7. mai er det falt, såret eller tatt tilfange av den 1. britiske arme 8.400 m.m. av den 5. amerikanske arme 2400 mann, sammen altstå 10.800 mann. De motstandsgrupper som ennå fantes syd for Tunis og Bizerte etter eroberingen av disse byer, er nu tilintetgjort. Von Arnim har med sin hovedstyrk trukket sig tilbake til halvøya Kap Bon, hvor han gjør de siste fortvilende forsøk på motstand. Men han er døt til undergang. Voran viser han han

en knusende overlegen fiende, over sig har han et luftvåpen som øser bomber ut over hans tropper, bak sig har han Middelhavet hvor den britiske flåte blokerer Sicilia-stredet. Dessuten har halvøya bare et par flyplasser og ingen skikkelig havn. Tirsdag den 11. mai blev det meldt at britiske styrker var brutt igjennom øksens provisoriske forsvarslinje ved Kap Bon-halvøya. De hadde tatt byene SOLIMAN, GROMBALIA og stod nu i utkantene av HAMMAMET. Dermed er de tyske styrker delt i to, og vil i løpet av de nærmeste dager bli fullstendig tilintetgjort. - Nederlaget i Tunisia er det største Hitler har lidt næst etter Stalingrad. Hele Afrika må nu oppgis, og enhver tanke på å ta Egypt må skrinlegges, for ikke å tale om Hitlers syklig-fantastiske planer om forene sine styrker i Afrika og Russland i den mørre Orient for så å forene sig med japanerne i India. I stedet må han nu tenke på hvordan han best skal fordele sine tropper rundt Europas nilelange kyster for å oppfange et eventuelt alliert invasionsforsøk. Samtidig forbereder russene sig på den næste overraskelse som de skal berede Hitler. Dossutan vil skipsfarten gjennom Middelhavet kunde gjenopptas og store mengder tonnasje frigjøres til andre formål. Og langs hele den sydlige Middelhavskyst står veltrenede og velrustede allierte tropper i stort antall og venter på signalet til angrep. Vi må imidlertid ikke vente et invasionsforsøk altfor snart. Det er kjempemessige forberedelser som her må til, og det gjelder å kombinere den store invasion med offensive tiltak fra russisk side. Derfor er det slett ikke umulig at den store invasion først vil komme langt ut på høsten for eventuelt å kombineres med den næste russiske vinteroffensiv. Og det er slett ikke umulig at de store øyer i Middelhavet, Sicilia, Sardinia, Corsica og Kreta først må okkuperes. Men i alle fall er vi kommet et godt skritt nærmere den endelige avgjørelse.

De allierte flyangrep begynner nu i stigende utstrekning å koncentrere seg om byer i Italia og på Sicilia. Den 8. mai blev REGGIO i Syd-Italia bombet to ganger i løpet av 24 timer, og 10. mai blev PALERMO angrepet av 400 tunge amerikanske bombefly. Det blev anrettet enorme ødeleggelsjer i dokkene og industriområdene. Skipsfarten angripes også stadig, både av fly med baser i Tunisie og i Midt-Østen. I løpet av den siste tiden er det i alt blitt senket 25 skip mellom Sicilia og Afrika. Saledes blev 3 italienske destroyere, fullastet med tropper senket, da de forsøkte å undkomme til Italia.

I Russland har det røde flyvåpen satt igang en kraftig luftoffensiv mot den tyske oppmars bak fronten. Byene BRJANSK, OREL, VELIKI LUKI, POLTAVA, CHARKOV, KREMENTSJUG. I Kuban har russene drevet en kile inn mellom de tyske tropper nord for Kubanelven og forsvarerne av Novorossijsk. Byen KRYMSKAJA er erobret av russene, og de er nådd fram til forsvarsverkene omkring Novorossijsk.

DE SISTE NYHETER.

Statsminister Churchill er reist til Washington for å konferere med president Roosevelt. Han ledsages av britiske statschefer. - Fra det allierte hovedkvarter i Nord-Afrika meldes idag at Kap Bon-halvøya nu er fullstendig isolert. Allierte tropper nådde hel fram til øyas ytterspiss idag. De aksetropper som ennå gjør motstand er omringet vest for Bou Ficha. Nye tusener av fanger strømmer inn. Ved alliertes angrep mot Kap Bon-halvøya blev de tyske tropper fullstendig overrasket, utmanøvrert og demoralisert. - De allierte luftangrep italienske byer fortsetter. MAPSALA og CATANIA på Sicilia blev begge angrepet av store avdelinger amerikanske bombefly, eskortert av britiskjagerfly. Den italienske øya PANTELLARIA er blitt angrepet 6 ganger i løpet av 4 dager. - I Tunis er 50 franske fascister blitt arrestert som fødrelandsforrædere. - Den store russiske luftoffensiv mot byer bak fronten har nu tiltatt i heftighet. Igår blev CHARKOV og jernbanenål DONETS-området angrepet med stor virkning. Det blev skutt ned 56 tyske fly mot 11 russiske. Det kjempes nu allerøde innefor Novorossijsk forsvarsverker.